

គ- ដេរីវេ អនុគមន៍បណ្តាក់

អ្វីទៅអនុគមន៍បណ្តាក់? គឺអនុគមន៍ ពីរ រួមគ្នា

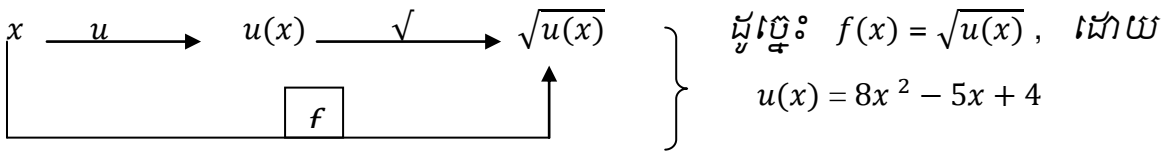
ឧទាហរណ៍-1

ដោយមិនយក $g(x) = \sqrt{x}$

គេយក $f(x) = \sqrt{8x^2 - 5x + 4}$ ហើយ អនុគមន៍ f នេះ គេហៅថាអនុគមន៍បណ្តាក់

ព្រោះក្នុង អនុគមន៍ f នេះ មានអនុគមន៍ ពីរ គឺ

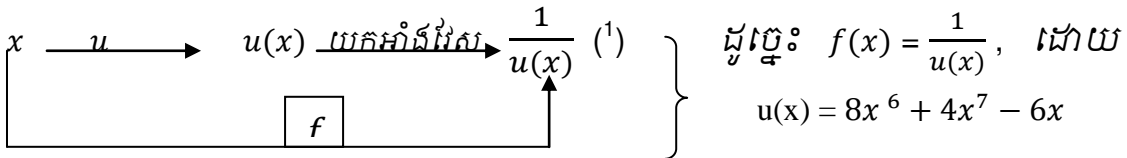
អនុគមន៍ពហុធា $u(x) = 8x^2 - 5x + 4$ មួយ និង អនុគមន៍ រ៉ាស៊ីនកាល ($\sqrt{\quad}$) មួយ ។

ឧទាហរណ៍-2

ដោយមិនយក $g(x) = \frac{1}{x}$

គេយក $f(x) = \frac{1}{8x^6 + 4x^7 - 6x}$ វិញ

ឧទាហរណ៍-3

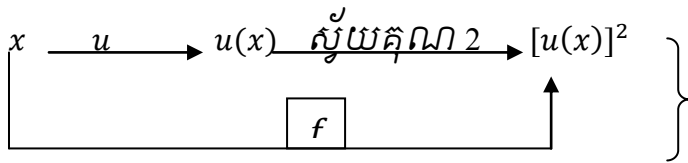
ដោយមិនយក $g(x) = x^2$

(¹) អាំងវែស (inverse) ជាភាសាបារាំង គេថា ចំនួន a' ជា អាំងវែស នៃចំនួន a ($a \neq 0$)

កាលណា $a' = \frac{1}{a}$ ឬ $a \times a' = a' \times a = 1$ ។

(ខ្ញុំសុំប្រើពាក្យខ្លះ ជាបណ្តោះអាសន្នទេ ដើម្បីកុំឲ្យស្ទុះកិច្ចការដែលខ្ញុំយល់ថា ជាប្រយោជន៍ ដល់យុវជន យុវនារីខ្មែរខ្លះ ដែលជានិស្សិត សូមមេត្តា អភ័យទោស)

គេយក $f(x) = (5x^9 - 2x + 6)^2$ វិញ

ដូច្នោះ $f(x) = [u(x)]^2$, ដោយ
 $u(x) = 5x^9 - 2x + 6$

សង្កេត - (R-III-01)

ចំពោះ $f(x)$, x ជាអថេរ របស់អនុគមន៍ f

ចំពោះ $f(u(x))$, x ជាអថេរ របស់អនុគមន៍ u ហើយ $u(x)$ ជាអថេររបស់អនុគមន៍ f

ដូច្នោះដើម្បីឱ្យរូបមន្តដេរីវេ អាចប្រើបានចំពោះអនុគមន៍បណ្តាក់ និងអនុគមន៍

មិនបណ្តាក់នោះ នៅក្នុងតារាងដូចតទៅនេះ គេសរសេរ u ជំនួស x វិញ

ដោយសន្មត់ថា :

$u = x$ ចំពោះអនុគមន៍មិនបណ្តាក់ ហើយ

$u = u(x)$ ចំពោះអនុគមន៍បណ្តាក់

លេខរៀង	f	f'
1	u^2	$2u \times u'$
2	u^3	$3u^2 \times u'$
3	u^n	$nu^{n-1} \times u'$
4	$\frac{1}{u}$	$-\frac{u'}{u^2}$
5	$\sqrt{u}$	$\frac{u'}{2\sqrt{u}}$
6	$\sin u$	$\cos u \times u'$
7	$\cos u$	$-\sin u \times u'$

ឧទាហរណ៍-4

$$y = \sin(\omega x + \pi) \Rightarrow y' = \cos(\omega x + \pi) \times \omega \text{ (ដោយរូបមន្ត ទី 6)}$$

$$= \omega \cos(\omega x + \pi)$$